

کتابها و نشریات الکترونیکی؛ شیوهٔ نوین اطلاع‌رسانی

ابراهیم ژال ژاده
عضو هیأت عملی دانشگاه یزد

چکیده

در چند سال اخیر با خلق ایدهٔ نشر الکترونیکی انقلاب جدیدی در زمینهٔ اطلاع‌رسانی پدید آمده و در این راستا کتاب که قدیمی ترین و متداول‌ترین ابزار مبادلهٔ اطلاعات بوده است، جای خود را تا حد زیادی به ابزارهای جدیدی داده است که بسیاری از آنها نه تنها کتاب نام گرفته‌اند بلکه رسمی و قانونی نیز مانند کتاب با آنها برخورد می‌شود و می‌توانند ابزارهای بسیار توانمندی در مبادلهٔ افکار و اطلاعات باشند. از مهمترین محصولات فناوری‌های نوین اطلاع‌رسانی که کتابخانه‌های دیجیتالی بر مبنای آن استوار می‌گردند، مدارک الکترونیکی اعم از کتاب، مجله و التشارات الکترونیکی است. کتابها و مجلات و نشریات الکترونیکی با چنان سرعتی افزایش یافته که نوعی انقلاب دوم گوتبرگ را در ذهن تداعی می‌کنند که می‌توان آن را انقلاب الکترونیکی نامید. اصطلاح کتاب الکترونیکی یا E-Book به یک سخت‌افزار که بر روی آن کتاب را می‌خوانند و یک نرم‌افزار (reader) که برای کتاب مذکور از آن بصره می‌گیرند اشاره دارد و با نصب یک برنامه خاص روی سیستم‌های رایانه شخصی و رایانه‌های کوچک قابل خواندن هستند و علاوه بر امکان مطالعه کتاب، امکانات دیگری مانند دسترسی به اینترنت نیز دارند. نشریات الکترونیکی در مقایسه با نشریات کاغذی دارای قابلیت غیر قابل مقایسه‌ای هستند. اطلاعات ارائه شده روی کاغذ اساساً ایستا و غیر پویا هستند اما نشریات دیجیتالی اطلاعات را به شکل پویا و العطاک پذیر ارائه می‌کنند و به سادگی قابل روز آمدن شدن

می‌باشد. در حجم بسیار کوچک قادر هستند حجم بسیار بالایی از اطلاعات را در خود جای دهند و در نتیجه به ساختار قابل حمل هستند. هزینه تولید آنها بسیار کمتر و ارزان‌تر از کتابهای معمولی تمام می‌شود. از نظر آموزشی امکانات بسیار بیشتری برای ارائه و تفییم مطالب گوناگون دارند و به جمیت امکانات سمعی و بصری، توانایی‌های فوق العاده دارند. استفاده از سیستم‌های نشر چند رسانه‌ای (Multi Media) مثل صوت، تصاویر گرافیکی، پویانمایی (Animation) و ویدئو از قابلیت‌هایی هستند که رونق فراوانی به بازار نشریات الکترونیکی داده است و علاوه بر جنبه سرگرم گننده‌ی به یالگیری خواننده نیز گمک زیادی می‌کنند. خواننده‌کتابهای الکترونیکی می‌تواند از طریق شبکه اینترنت موجودی هر کتابخانه‌ای را در جهان زیر و رو کند و کتاب مورد نظرش را پیدا کند و اطلاعات آن کتاب را از طریق مودم به کتاب الکترونیکی خود وارد کند. فناوری‌های نوین اطلاع‌رسانی، انقلاب در روش دسترسی‌ها به اطلاعات و همچنین سبک اطلاعات ایجاد کرده است.

واژه‌های کلیدی:

کتابهای الکترونیکی، نشریات الکترونیکی، اطلاع‌رسانی نوین، اینترنت، کتابخانه‌های دیجیتالی.

۴۸

مقدمه

انقلاب اطلاع‌رسانی که به تمام عرصه‌های زندگی نفوذ کرده، میوه‌هایی همچون رسانه‌های چند منظوره، نشر الکترونیک، کتابخانه‌های الکترونیک، تجارت الکترونیک و ... به ثمر آورده است. از مهمترین محصولات فناوری‌های نوین اطلاع‌رسانی که کتابخانه‌های دیجیتالی بر مبنای آن استوار می‌گردد، مدارک الکترونیکی اعم از کتاب، مجله و انتشارات الکترونیکی است. تعداد کتابها و مجلات الکترونیکی با چنان سرعتی افزایش می‌یابد که در ذهن نوعی انقلاب دوم گوتبرگ تداعی می‌شود که می‌توان آن را انقلاب الکترونیکی نامید. کتابخانه مجازی بر اساس مدارک و انتشارات الکترونیکی شکل می‌گیرد، مدارکی که به وسیله ابر متن‌ها و ابر رسانه‌ها به هم متصل می‌شوند. کتابخانه‌های دیجیتال مدل‌های کامپیوتری از کتابخانه‌های واقعی هستند که به مدد

فناوری اطلاعات و ارتباطات، خدمات رسانی مؤثرتر، آسانتر و جدیدتری را به جوامع تحقیقاتی عرضه می‌کنند. شاید روزگاری تصور نمی‌شد که با ظهور اینترنت کتاب کتابخوانی نیز دچار تحول باور نکردنی شود، اما در چند سال اخیر با خلق ایده نشر الکترونیکی انقلاب جدیدی در این زمینه پدید آمده و در این راستا کتاب که قدیمی‌ترین و متداول‌ترین ابزار مبادله اطلاعات بوده است، جای خود را تا حد زیادی به ابزارهای جدیدی داده است که بسیاری از آنها نه تنها کتاب نام گرفته‌اند بلکه رسماً "قانوناً" نیز مانند کتاب با آنها برخورد می‌شود و می‌توانند ابزارهای بسیار توانمندی در مبادله افکار و اطلاعات باشند.

در واقع اولین مدل کتاب‌های الکترونیکی در اوخر دهه ۸۰ ظاهر شد. در آن زمان بازار چندان آماده پذیرش آنها نبود اما امروزه به تدریج اصطلاح نشر الکترونیکی جا افتاده و هواداران بسیار پیدا کرده است. شایلر (Schuyler) - از متخصصان معاصر اطلاع‌رسانی - معتقد است که علت به وجود آمدن کتاب‌های الکترونیکی، تلاش در حذف کاغذ از فرآیند چاپ است تا ضمن تقلیل در هزینه‌ها، منافع نویسنده و ناشر افزایش یابد. در ابتدا این انتشارات برای افساری مانند پزشکان، وکلا، مدیران و دیگر متخصصان طراحی شدند و کمتر به ذهن می‌رسید که مردم عادی روی یک صندلی نشسته و برای خواندن کتاب ساعت‌ها به رایانه خیره شوند. مشابهت‌هایی که بین تاریخچه پیدایش چاپ کاغذی و نشر الکترونیک وجود دارد. نشان دهنده آن است که پدیدآورندگان اولیه فناوری جدید (چاپ کاغذی و نشر الکترونیکی) به تدریج بر میزان اهمیت ساخته خویش در اشاعه اطلاعات بین گروه وسیعی از مردم واقف شدند. سیر پیشرفت‌های فناوری‌های نوین به سمت عمومی تر شدن و کاهش پیچیدگی و سهولت در استفاده پیش رفت و امروزه تلاش می‌شود با در اختیار گذاشتن اسباب و لوازم، پژوهشگران قادر شوند خودشان اطلاعات مورد نیاز را یافته و آن را به کار گیرند.

تعريف کتاب الکترونیکی

اصطلاح کتاب الکترونیکی یا E-Book به یک سخت افزار که بروی آن کتاب را می‌خوانند و یک نرم افزار که برای کتاب مذکور از آن بهره می‌گیرند اشاره دارد. به عبارت

دیگر هر متن یا تک نگاشتی که به شکل الکترونیکی قابل دستیابی باشد و اطلاعات آن را بتوان بر صفحه نمایش رایانه مشاهده کرد، کتاب الکترونیکی یا E-Book گویند. یک کتاب الکترونیکی خوب شامل مواردی بیش از محتويات متنی یک کتاب چاپی است که شامل سبک، طرح‌بندی صفحه، قلم، تصاویر گرافیکی و امکانات جستجو، علامت گذاری و ... است. این کتاب به وسیله یک سخت‌افزار ویژه مطالعه شده و یا با نصب یک برنامه خاص روی سیستم‌های رایانه‌شخصی و رایانه‌های کوچک قابل خواندن است.

ساخت افزار مورد نیاز کتب الکترونیکی

شرکت‌های متعددی بر روی دستگاه‌های دستی قابل حمل برای کتب الکترونیکی کار کرده‌اند که علاوه بر امکان مطالعه کتاب‌ها، امکانات دیگری نظیر دسترسی به اینترنت با داشتن یک مرورگر، پست الکترونیکی، نرم‌افزار مدیریت برنامه‌ریزی، بازه برنامه پخش موسیقی و فیلم (media player) واژه‌پرداز، صفحه گسترده و نرم‌افزار خاص مطالعه کتاب الکترونیکی را ارائه می‌کنند. ارتباط این دستگاه‌ها با وب از طریق تلفن همراه، مودم و کارت شبکه امکان‌پذیر است. همچنین توسط فناوری نرم‌افزار Active Sync(3.1) امکان ارتباط این دستگاه با رایانه شخصی میسر می‌شود. از مزایای دیگر این سیستم‌ها پخش موسیقی‌های MP3 حمایت از غالب فایل‌های (windows Media)WMA و امکان حمایت و شناسایی دست خط است.

E-BOOK Reader

شرکت مایکروسافت با ایجاد نرم‌افزار Microsoft Reader و شرکت Adobe با نرم‌افزار e-book reader Acrobat برنامه خاص مطالعه کتاب الکترونیکی را ایجاد کرده‌اند.

یک نرم‌افزار مدیریت سند مبتنی بر PC است که می‌تواند استناد به فرمت Doc Able PDF را در یک فرمت شبیه به کتاب بخواند. Glass book reader یک نرم‌افزار خواننده کتب الکترونیکی برای کامپیوترهای دفترچه‌ای و PC است.

محاسن کتابهای الکترونیکی

- ۱- در حجم بسیار کوچک قادر هستند حجم بسیار بالایی از اطلاعات را در خود جای دهند و در نتیجه به سادگی قابل حمل و نقل هستند.
- ۲- هزینه تولید آنها بسیار کمتر است و ارزانتر از کتابهای معمولی تمام می‌شود.
- ۳- به علت پایین بودن هزینه‌ها به سادگی بیشتری می‌توان اطلاعات آنها را به روز کرد.
- ۴- در مقایسه با کتابهای معمولی، امکانات بسیار بیشتری برای ارائه و تفهیم مطالب گوناگون دارند بخصوص در کاربردهای آموزشی به جهت امکانات سمعی و بصری توانایی‌های فوق العاده دارند.

دایره‌المعارف‌های الکترونیکی Electronic Encyclopedias

این دایره‌المعارف‌ها همانند بیت‌های رقمی روی یک سطح نوری CD-ROM ذخیره می‌شوند، و در برگیرنده تعداد بیشماری اطلاعات همراه با آرایش‌های صوتی، تصویری، روی یک یا دو CD هستند. با این دایره‌المعارف‌های الکترونیکی می‌توان به جستجوی مقالات و عنوانی پرداخت که از لحاظ الکترونیکی از منطق بولی (Boolean Logic) و تنظیم کننده مجاور آن استفاده می‌کنند. همچنین این دایره‌المعارف‌ها هایپرلینک‌هایی (Hyperlinks) با ارجاع متقابل خودکار و جهت‌های جلو و عقب دارند که جستجوگر مجبور نیست مجلدات سنگینی را در قفسه کتاب جلو و عقب ببرد، خیلی راحت می‌تواند به مطالب مورد نظر رجوع و نگاه کند، تمامی آنها هم دارای روش‌های علامتگذاری هستند به طوری که می‌توان موضوعات مهم را مشخص و علامتگذاری کرد. بزرگترین جذابیت دایره‌المعارف الکترونیکی آن است که می‌تواند مجموعه‌هایی با چندین فرمت تحويل دهد. دایره‌المعارف‌های الکترونیکی دیگر منحصر به متن ایستا، جداول، تصاویر و نقشه‌ها نیستند. بلکه تصاویر، توالی اینیمیشن، صدا و حتی سفرهای سیاحتی مجازی واقعی را ارائه می‌دهند.

ژورنالهای الکترونیکی Electronic Journals

بسیاری از مجلات معتبر علمی با استفاده از تکنولوژی ذخیره‌سازی نوری روی CD ذخیره شده و ناشرین بزرگ دنیا اطلاعات ژورنالهای خود را به شبکه‌های اطلاع‌رسانی وارد کرده‌اند و از طریق تکنولوژی LinK می‌توان به اطلاعات آنها دست یافت.

آمار ژورنالهای الکترونیکی ناشرین بزرگ دنیا

Publisher	No. of Electronic Title
Elsevier Science	1100
Kluwer Academic Publishers	600
Springer verlag	450
John WILEY	300
Academic Press	250
Black well Science	219
Blackwell Publisher	180
Sage Publications	162
MCB University Press	134
Taylor and Francis (Catch Word)	133
Oxford University Press	99
Other Publishers	500

۵۲

ضرورت نشریات الکترونیکی

اطلاعات ارائه شده روی کاغذ اساساً استاد و غیر پویا هستند (یعنی چه از لحاظ محتوا و چه از نظر شکل ظاهری، به صورت ثابت و تغییر ناپذیر به خواننده عرضه می‌شوند، اما کتابخانه‌های الکترونیکی این قابلیت را دارند که اطلاعات را به شکلی پویا و انعطاف پذیر ارائه کنند. همچنین اطلاعات الکترونیکی به سادگی قابل روز آمدن شدن هستند و به این ترتیب در بخش عمده‌ای از هزینه‌ها که در کتابخانه‌های سنتی صرف خرد مستمر استاد است می‌شود، صرف جویی خواهد شد. یکی از مشکلاتی که

کتابخانه‌های سنتی دارند در زمینه تهیه مجلات است، چون تصمیم مربوط به اشتراک یک مجله تصمیمی کلان است و بر خلاف کتاب که به هر حال یک بار خریده می‌شود، اشتباه در انتخاب مجله‌ها می‌تواند زیان سنگینی به بودجه کتابخانه وارد کند. کتابخانه‌های الکترونیکی به دلیل اینکه بخش عمده‌ای از مراحل چاپ و نشر را ندارند و اطلاعات را به صورت الکترونیکی مستقیماً به کاربران عرضه می‌کنند تا حد چشم‌گیری در هزینه‌ها صرفه جویی و این مبلغ هنگفت را صرف تهیه اطلاعات بیشتر می‌کنند. علاوه بر مشکلات خرید مدارک (مجله، کتاب، خبرنامه و سایر رسانه‌های نوشتاری)، کتابخانه‌های کاغذی با مخارج سنگین ساخت و نگهداری ساختمان‌ها مخازن و حفظ مدارک موجود مواجه هستند.

معضل دیگر مسأله «پوسیدگی کاغذ» است که سالانه مبالغ هنگفتی به کتابخانه ضرر می‌زند. روش‌هایی مانند فتوکپی کردن و دی‌اسید اسیون کاغذ بسیار هزینه برند و میکروفیلم و میکروفیش‌ها هم در عین گران بودن، مطلوب خیلی از کاربران نیست. به این ترتیب کتابخانه‌های سنتی با دو مشکل همزمان یعنی ناتوانی در خرید مدارک جدید و ناتوانی در حفظ مدارک قدیمی مواجه هستند. کتابهای الکترونیکی اصولاً می‌تواند پاسخی برای هردوی این مشکلات باشند.

اطلاعات دیجیتالی می‌توانند بدون خطاب نسخه‌برداری شوند و مشکلاتی مانند پاره شدن، مفقود شدن و دزیده شدن کتابها هم وجود نخواهد داشت. مزیت دیگر کتابخانه‌های الکترونیکی این است که در آنها نیازی به خرید چندین نسخه از هر کتاب، مجله و یا مقاله با صرف هزینه‌های مضاعف نیست و مشکل صحافی دوره نشریات هم وجود ندارد. مطالب زائد نشریات مانند آگهی‌های تبلیغاتی و ... را که حجم زیادی از نشریات را به خود اختصاص می‌دهند نیز به سادگی قابل حذف هستند. در کتابخانه‌های دیجیتال دیگر طرحهای ناممکنی مانند فراهم آوردن دوره کامل نشریات دنبال نمی‌شود بلکه تأکید بر اشتراک منابع است (یعنی کاربران می‌توانند همزمان از اسناد و اطلاعات موجود در چند کتابخانه دیجیتال استفاده کنند) مزیت دیگر نشریات الکترونیکی امکان دسترسی همزمان چندین کاربر به اطلاعات موجود است، در حالی که در کتابخانه‌های سنتی هر بار تنها یکی از استفاده کنندگان امکان دسترسی به یک نسخه را دارد.

مفصل دیگر سیستم‌های سنتی، ناکارآمدی نظام‌های فهرست نویسی است که باعث می‌شود مراجعین در جستجوی مقاله‌های مورد نظر، با مشکل جدی مواجه باشند، حال آنکه در محیط‌های الکترونیکی روش‌های فهرست نویسی و دستیابی تحول اساسی پیدا کرده است و خوانندگان به راحتی می‌توانند با مشخص کردن عنوان یا موضوع مورد نظر ابوهی از منابع و انتشارات مورد نیاز را پیدا کنند.

رواج نشریات الکترونیکی می‌تواند تحولی بنیادین در صنعت نشر را نیز در پی داشته باشد. در واقع در کتابخانه‌های دیجیتالی همچنان که مفهوم کتابخانه به عنوان محیطی محصور با دیوارها دگرگون شده، برای کتابها هم نمی‌توان محدوده‌ای قائل شد و تفکیک کتاب از کتابخانه تقریباً "غیر ممکن است که این به دلیل پویایی و سیالی انتشارات الکترونیکی است که به کاربر امکان اعمال تغییرات مورد نظر و تلفیق بخش‌هایی از انتشارات مختلف با موضوعات مرتبط را می‌دهد. امروزه اکثریت قریب به اتفاق نشریات و کتابها توسط مؤلفان با کامپیوتر تایپ می‌شود، که نسخه الکترونیکی آنها از طریق ناشر قابل دسترسی است. نشر رایانه‌ای با کاهش هزینه تولید و توزیع علاوه بر صرفه‌جویی اقتصادی تا حد زیادی نگرانی ناشران از سودآور نبودن کتابهای تخصصی یا مورد علاقه مخاطبان خاص را برطرف می‌کند و به این ترتیب این گونه آثار نیز امکان نشر می‌یابند. کتابخانه‌های الکترونیکی علاوه بر انتشارات سنتی می‌توانند استناد دیگری مثل گزارش‌های آماری، گزارش‌های مدیریتی، گزارش‌های کنفرانس‌ها، چکیده مقالات، راهنمایها، خبرنامه‌ها، عکس‌ها و نقشه‌های تخصصی و غیره را نیز که انتشار آنها با روش‌های فعلی - به دلیل نداشتن مخاطب عام - بسیار محدود است و تنها در محلهای خاصی قابل دسترسی هستند، به سادگی به علاقه‌مندان ارائه کنند. نشریات الکترونیکی علاوه بر کاهش هزینه‌ها و سایر مزایایی که اشاره شد امکانات منحصر به فردی ایجاد می‌کنند که رسانه‌های کاغذی قادر آن هستند. استفاده از سیستم‌های نشر چند رسانه‌ای مثل صوت، تصاویر گرافیکی، پویا نمایی (انیمیشن) و ویدئو از قابلیت‌هایی هستند که رونق فراوانی به بازار محصولات رایانه‌ای بخشیده است. طراحی و عرضه انواع سرگرمی‌های و بازی‌ها که معمولاً "به همراه انتشارات اصلی و به نحوی هدفمند و متناسب با محتوای آن ارائه می‌شوند و علاوه بر جنبه سرگرم‌کنندگی، و مفرح بودن به

یادگیری فرد نیز کمک می‌کنند، یکی دیگر از راههای ارزش افزایی محصولات الکترونیکی است.

امکان دیگری که برای کمک به کاربران در برخی از انتشارات طراحی شده، تلقیق پایگاههای اطلاعاتی و انتشارات مختلف از طریق فرایوندهای بین اطلاعات مرتبط است. به عنوان مثال با ترکیب یک دایرةالمعارف، یک اطلس جغرافیایی و یک سالمای جهانی می‌توان -علاوه بر استفاده جداگانه از هر یک از آنها - با مشخص کردن نقطه‌ای بر روی نقشه، به اطلاعات واقعی تاریخی (مربوط به ناحیه مورد نظر) و همچنین به مطالب مرتبط در دایرةالمعارف دسترسی پیدا کرد.

یکی دیگر از امکانات ویژه که در کتابخانه‌های دیجیتالی در اختیار کاربران است، ساز و کارهای پیشرفته جستجو هستند که خوانندگان را قادر می‌سازد از طریق مشخص کردن زمینه موضوعی و کلید واژه یا جمله خاص، به فهرست کاملی از مواردی که آن موضوع یا واژه در متن انتشارات آمده است دسترسی پیدا کند.

نتیجه‌گیری

وقتی از تأثیر فناوری نوین اطلاع‌رسانی بر نحوه و چگونگی فرآیند ارتباطات رسانی سخن می‌گوییم این تأثیر، عمیق و همه جانبه است. پیش از این، اختراع کتاب و کتابخانه‌ها به عنوان یک رسانه عظیم فکری و تأثیرگذار در طول سده‌های گذشته همواره توانسته بود اقتدار سنتی خود را در فرآیند رسانه‌ای و اطلاعاتی جوامع حفظ کند. اما امروزه ما نه تنها شاهد ظهور و شکوفایی رسانه‌های قوی‌تر و سریعتری چون مطبوعات و شبکه‌های رادیویی و تلویزیونی هستیم بلکه بسط و گسترش فناوری‌های جدید اطلاعات و ارتباطات خبر از تسلط جدیدتری از رسانه‌های الکترونیک بر فعالیت رسانه‌های قدیمی می‌دهد. فناوری‌های جدید اطلاع‌رسانی مرتبط با اینترنت به ویژه محیط چند رسانه‌ای وب، فرصت تازه‌ای به مراکز اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌ای که بیشترین حجم اطلاعات بشری را در خود جای داده‌اند، داد تا با به کارگیری شیوه‌های جدید، دامنه وسعت خدمات خود را افزایش دهند. تبدیل شدن کتابخانه‌های کاغذی به کتابخانه‌های الکترونیکی باعث تحول جدیدی در عرصه نشر و اطلاع‌رسانی شده است.

از جمله:

- ۱- افزایش میزان دسترسی به منابع اطلاعاتی
- ۲- افزایش سرعت تبادل اطلاعات و اسناد بین کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی و تحقیقاتی با حداقل دخالت عوامل انسانی
- ۳- جلوگیری از خریدهای خارجی و غیر ضروری و خریدهای تکراری و حداقل بهره‌جویی از اطلاعات موجود و در نتیجه صرفه‌جویی عظیم ارزی.
- ۴- تسريع و تسهیل اشاعه حجم عظیمی از اطلاعات علمی و فنی
- ۵- دسترسی سریع، آسان و ارزان کاربران به جدیدترین منابع اطلاعاتی
- ۶- استفاده از سیستم‌های نشر چند رسانه‌ای، قابلیتهای پیشرفته جستجو و تسهیلات راهبردی و ارتباطات فرایوندی
- ۷- دگرگون شدن نقش‌ها و وظایف کتابداران، از کتابدار صرف به متخصصان اطلاع‌رسانی

در عصر رایانه‌ها، روزنامه‌های الکترونیکی به سرعت جایشان را در میانه رسانه‌های گروهی باز می‌کنند و طرفداران بیشتری می‌یابند. مشخصه این روزنامه‌ها، سرعت فوق العاده بالای اطلاع‌رسانی آنهاست. به تحوی که به روزنامه‌های مذکور «لحظه نامه» نیز گفته می‌شود. برای اتصال به روزنامه‌های الکترونیکی کاربر با داشتن رایانه و مودم «برنامه اتصال کامپیوتری» می‌تواند به دنیای بزرگ اطلاعات روز ایران و جهان راه یابد و محتويات روزنامه‌ها در چند صد صفحه در اختیار داشته باشد. اولین روزنامه الکترونیکی ایران، در سال ۱۳۷۷ در مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی راه‌اندازی شد و به طور مستمر مطالب متنوع و متعدد و به روز از طریق وب در اختیار علاقه‌مندان گذاشت. پیش از این روزنامه، روزنامه همشهری علاوه بر شکل کاغذی نیز با راه‌اندازی یک اینترنت و سایت وب امکان مشاهده مطالب خود را به صورت الکترونیکی فراهم کرده بود. روزنامه الکترونیکی خانه ملت با همکاری دفاتر تخصصی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی منتشر شد.

اطلاعات شبکه اینترنت را می‌توان به کتابهای الکترونیکی منتقل کرد خواننده می‌تواند از طریق شبکه مذکور موجودی هر کتابخانه‌ای را در جهان زیر و رو کند و کتاب

مورد نظرش را پیدا کند و اطلاعات آن کتاب را از طریق مودم به کتاب الکترونیکی خود وارد کند در عطف کتاب‌های مذکور غیر از مودم، باتری، ریزپردازنده و سایر قطعات جاسازی شده و کاربر می‌تواند به کمک دکمه‌ها اندازه حروف را تغییر دهد و حتی نظرات خود را به وسیله قلم سوزنی مخصوص در حاشیه کتاب یادداشت کند. تکنولوژی‌های جدید، انقلابی در روش دسترسی ما به اطلاعات و همچنین سبک اطلاعات ایجاد کرده است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

منابع

- ۱- آشنایی با «خانه ملت» نخستین روزنامه الکترونیکی ایران. روزنامه اطلاعات، شماره ۲۱۵۸۴ (۲۳ اسفند ۱۴۰۵)، ص. ۵.
- ۲- «انقلاب در نشر کتاب» همشهری شماره ۲۲۰۸ (۲۰ خرداد ۱۴۰۵) و پژوهش اینفورماتیک، ص. ۲.
- ۳- «اولین روزنامه الکترونیکی ایران» ماهنامه شبکه، ش. ۱۰۸ (اسفند ۱۴۰۵) ص. ۱۰۸.
- ۴- «دانشنامه بزرگراه رایانه»، شماره ۱ اسفند ۱۴۰۶، ص. ۷۶.
- ۵- شیرازی، حسین؛ پیری، مرتضی و اسفند آبادی، علی شمس. «ایجاد کتابخانه‌های دیجیتالی بهترین روش توسعه سریع و فراگیر اطلاع‌رسانی» مجموعه مقالات همایش اطلاع‌رسانی نیروهای مسلح. جلد دوم، تهران مرکز اطلاع‌رسانی و اینفورماتیک، ۱۳۸۰.
- ۶- «کاغذ‌های الکترونیکی؛ انقلابی در عرصه نشر و کتاب» روزنامه اطلاعات (۱۶ آبان ۱۴۰۵) شماره ۲۲۳۳۸، ص. ۱.
- ۷- «کتاب الکترونیک؛ اختراق دوباره کتاب» مجله ریزپردازندۀ، ش. ۸۱ (آذر ۱۴۰۵)، ص. ۴.
- ۸- «کتاب الکترونیکی؛ ماهنامه شبکه» شماره ۱۱، تیر ۱۴۰۵، ص. ۱۱۴.
- ۹- علیزاده، حمید. «کتاب الکترونیکی انقلاب دوم گوتبرگ» مجله اطلاعات علمی ش. ۲۶۸، دی ماه ۱۴۰۵-۴۲.
- ۱۰- یاوری، احیاء. «راهکاری برای ایجاد کتابخانه‌های دیجیتال» مجموعه مقالات اولین همایش اطلاع‌رسانی نیروهای مسلح جلد دوم، تهران مرکز اطلاع‌رسانی و اینفورماتیک، ۱۳۸۰.

